

quibus in locis, præsertim nu. 8. 9. 10. multa egregia & scitu dignissima tractantur de obsessis, & unde cognosci possit, aliquem à Diabolo verè obsessum esse, tradit *Fridericus Balduinus in tract. de casib. conscientia, lib. 3. c. 2. cas. 2. p. (mibi) 617. cas. 3. p. 623. cas. 4. p. 627. & casibus seqq.* Vide *Responsum juris in arduâ & gravi quâdam causâ concernente processum quendam contra sagam nulliter institutum, q. 2. n. 209. cum seqq.*

ARTICULUS LIII.

Interrogationum ad similia attemperatio.

1. Vide *artic. 24.* Sagacis & prudentis Judicis esse dicit *Imperator*, ex enumeratis circumstantiis alias in aliis casibus secundùm qualitatem personæ & causæ colligere, quemadmodum eleganter *Arcadius* tradit, scilicet plurimum in excutiendâ, inquirendâq; veritate etiam vocè ipsam & cognitionis subtilem diligentiam adferre. Nam & sermone, *inquit*, & ex eo qua quis constantia, qua trepidatione quis diceret, vel cujus existimationis quisq; in civitate sua est, quædam ad illuminandam veritatem in lucem emergunt, *l. de minore, §. tormenta, ff. de quest.* Eo autem ordine, quo reus crimen enarrat, iisdemq; formalibus, quæ vocant, verbis in consignatione actuarius uti debet.

ARTICULUS LIV.

Veritas circumstantiarum non omittenda.

1. Unica circumstantiola variat jus. Ideoq; circumstantiæ, quæ totum hîc faciunt, non negligendæ, sed diligenter, quantum quidem certitudo & necessitas causæ postularit, explorandæ. Vide *Goblerum, Zieritzium*, in primis verò *Steph. hîc, Nev. ad l. 40. num. 31. de question. & ad l. 6. C. n. 3. de lib. caus. Bus. ad l. 1. nu. 2. & seqq. ff. de accus. & ad l. 2. §. unde queri, ff. ad L. lul. de adult.*

ARTICULUS LV.

Si confessiones falsæ, confictæq; ex inquisitione appareant.

1. Hic dolus & mendacium confessionis repetitâ torturâ, seu quæstione mulctandum. Consule *Gobler. Zieritz. Steph. hîc.* Non rarò enim etiam haud innocentes in circumstantiis fallunt, spe freti, se hoc dolo (quamvis frustrâ) pœnas elusuros.

ARTICULUS LVI.

Circumstantiarum enarratio spontanea.

1. Suprà *art. 31. conc. 1.* clarè positum, quo pacto quis, si delictum aliquod dubium propter torturam, aut minas fatetur, de omnibus circumstantiis ejusdem delicti rogandus, ac desuper inquisitio, seu scrutinium faciendum sit, ad investigandam, evincendamq; veritatem. Quod tamen nonnunquam sic depravatur, cum in captivi deprehensione, aut quæstione illæ ipsæ circumstantiæ maleficii, secus quàm oportet, pronunciantur, ac desuper interrogantur. Id-